

als spreker aanmelden. Inclusief discussie en vragen duurt een voordracht maximaal 15 –30minuten. Je moet wel snel reageren, want ze willen voor 5 januari weten wie een voordracht wil houden. Je kan je hiervoor melden bij Thomas Brockhaus via de mail: t.brockhaus@t-online.de Wil je meer informatie

hebben, dan kan je terecht op <http://www.libellula.org>. Hier kan je je tevens met een formulier aanmelden voor deze dag.

Thomas Brockhaus

Organisatie comité

Noordse witsnuitlibel eind oktober in het Bargerveen

Het warme oktoberweer dit jaar zorgde voor een leuke libellenwaarneming in Drenthe.

Jan & Annie Rocks liepen samen met Tinus Knegt op 26 oktober 2006 hun Addermonitorenronde in Meerstalblok in het Bargerveen. De temperatuur bedroeg ongeveer 20 graden Celsius. Adders en Gladde slangen werden die dag niet gezien. De libellen waren wel duidelijk aanwezig.

Zeer verrast waren ze met het zien van een jong vrouwtje Noordse witsnuitlibel *Leucorrhinia rubicunda* (foto 1). Een tweede generatie? Normaal gesproken sluipen Noordse witsnuitlibellen het tweede jaar na de eiafzet in het voorjaar uit. Dit dier besloot vermoedelijk de tweede winter niet meer af te wachten en alvast uit te sluipen. Zeer opmerkelijk! Een gevolg van de mondiale temperatuurstijging? We hebben vooralsnog niets in de literatuur over het afwijkende tijdstip van uitsluipen kunnen vinden. Verder werden er zeer jonge Watersnuffels *Enallagma cyathigerum* gevonden.

Op hun route werden nog ongeveer dertig stuks Tengere pantserjuffers *Lestes virens* en een paar Houtpantserjuffers *Lestes viridis* waargenomen. Van de ± 50 Rode heidelibellen werd ongeveer de helft gevangen en dat bleken allemaal Bruinrode heidelibellen *Sympetrum striolatum*. Tot slot nog een Paardenbijter *Aeshna mixta*.

Libellenwerkgroep Drenthe

Foto1: Jong vrouwtje Noordse witsnuitlibel *Leucorrhinia rubicunda* (Tinus Knegt)

Het plezier van monitoren op een libellenroute

Rien Melis loopt sinds dit jaar een libellenroute. Hieronder vertelt hij over zijn ervaringen. Mocht je na het lezen van zijn verhaal enthousiast geworden zijn of vragen hebben over libellenroutes, dan kan je contact opnemen met Jaap Bouwman van de Vlinderstichting.

In 1994 is mijn interesse voor deze boeiende insecten gewerkt tijdens een lezing over libellen.

In eerste instantie is het lastig om de waargenomen libellen op naam te brengen. Maar na enige oefening en met behulp van een goede veldgids lukt dat steeds beter. Na mijn Vut in september 2003 had ik ineens meer vrije tijd en kon mij nog meer bezig gaan houden met het waarnemen en bestuderen van libellen. Omdat het op naam brengen van libellen mij steeds beter afging heb ik mij begin 2006 aangemeld om een algemene libellenroute te lopen.

Met medewerking van Jaap Bouwman coördinator van de Vlinderstichting werd een route uitgezet in de

Baardwijksche Overlaat op de grens van Waalwijk en Drunen. Uiteindelijk werden het 3 routes waarvan 2 poeltjes en een gedeelte van 2x 50 meter langs de Lange Wiel.

In het afgelopen jaar (2006) heb ik dus voor het eerst t.b.v. de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie een algemene route in de Baardwijkse Overlaat gelopen. De route werd 10 keer gelopen en daarbij werden 18 verschillende libellen en waterjuffers waargenomen. De aantallen per soort vielen wat tegen maar het aantal verschillende soorten is naar mijn mening een aardig resultaat.

Het tellen van libellen op een vaste route heb ik als zeer plezierig ervaren. Mits de weersomstandigheden het toelaten, meer dan 17 graden en de wind niet harder dan windkracht 4, is men vrij in het kiezen van de dag van telling binnen een termijn van 14 dagen. Dit betekent dus dat alleen bij mooi weer geteld mag worden. Het is dan zoals iedereen wel weet heerlijk om buiten te zijn en op die manier een kleine bijdrage

te hebben aan het Landelijk Meetnet Libellen.

De resultaten van mijn tellingen heb ik dit jaar nog handmatig verwerkt op tellijsten hetgeen een paar uur werk kost. Het komend jaar ben ik van plan om de resultaten online door te geven.

Ook het komende jaar zal ik van begin mei tot half september elke 14 dagen dezelfde route lopen. Aan de leden van de Natuur- en Milieu vereniging Heusden, waar ik ook lid van ben, heb ik gevraagd of er interesse bestaat om mee te gaan op mijn route.

Op die manier probeer ik de interesse voor libellen bij anderen op te wekken.

Waargenomen soorten voor dit jaar waren: ISCHELEG, PYRRNYMP, ERYTNAJA, COENPUEL, LESTVIRI, PLATPENNI, COENPULC, CORDAENE, LIBEQUAD, LIBEDEPR, LIBEFULV, ANAXIMPE, ORTHCANC, SYMPSANG, SYMPVULG, AESHGRAN, AESHCYAN en AESHMIXT

Rien Melis
De Klok 24
5251DN Vlijmen.

Stand NVL op SOVON-dag 2006

Op zaterdag 25 november vond de jaarlijkse SOVON- en VOFF-dag plaats in 'De Vereniging' in Nijmegen. (Voor degenen die niet thuis zijn in de vele afkortingen: de letters VOFF staan voor Vereniging Onderzoek Flora en Fauna.)

Er liepen twee rondes met lezingen parallel, eentje over diverse vogelonderzoeken en een met verschillende soorten lezingen, variërend van het effect van de klimaatopwarming op dagvlinders tot informatie over de nieuwe Nationale Databank Flora en Fauna.

In de gangen rond de zalen stonden veel stands van boekwinkels en verenigingen als RAVON, VZZ, De Levende Natuur en ook de NVL. Onze rode NVL-vlag

sierde de voorkant van de tafel, maar was vaak onzichtbaar door de grote toeloop aan bezoekers, doordat we dicht bij de ingang en de hal zaten. De DVD van Weia en Tienke kreeg een centrale plaats op tafel met daar omheen wat NVL-artikelen. Voor de libellen-DVD was veel belangstelling.

Een bezoeker vertelde nooit de moeite genomen te hebben om stil te staan bij het gedrag van libellen. Voor hem was het verrassend dat je ze ook gewoon op een film kon zetten om te kijken wat libellen doen en hoe ze dit doen. Voor de ledenaanwas was de dag wat minder. Weinig nieuwe leden werden ingeschreven al groeit de NVL de laatste jaren gestadig door.

André Hospers en Tienke de Groot

Oproep Waarnemingcoördinator NVL bestuur

Per 31 maart 2007 wil André Hospers zijn functie als Waarnemingcoördinator van de NVL neerleggen. André heeft vanaf maart 2003 deze functie gedurende vier jaar met plezier uitgevoerd, maar wil i.v.m. andere bezigheden deze functie beëindigen. Ook is hiermee een geleidelijk verloop in het NVL bestuur gegarandeerd.

Hiermee een oproep voor geïnteresseerde leden om zich kandidaat te stellen voor deze functie. Voor nadere informatie over de inhoud van de functie kan men contact opnemen met ahospers@gmail.com.

Het NVL bestuur

Op prikkeldraad gespietste paardenbijter

Op 8 oktober 2006 zag ik bij Weerselo (kleinschalig agrarisch coulissenlandschap in nabijheid van kanaal Almelo Nordhorn) een op prikkeldraad gespietste paardenbijter *Aeshna mixta*. Ik had vaak op prikkeldraad gespietste mestkevers gezien, maar nog nooit eerder een libel. Ook had ik nooit van een dergelijke waarneming gehoord of gelezen. Gelukkig had ik een camera bij me en heb ik de libel van diverse kanten kunnen fotograferen.

Op de verwonding van het achterlijf na was de libel ongeschonden. De pen was tussen segment 2 en 3 het achterlijf binnengedrongen en het dier hing in een voorover gebogen stand over het draad. Maar hoe was hij daar zo terecht gekomen?

In eerste instantie ging ik er, haast vanzelfsprekend, vanuit dat de dader een klauwier zou zijn geweest. De grauwe klauwier is een schaarse broedvogel in Salland en Twente. Als doortrekker worden ze

regelmatig gezien in heel Overijssel. Ze vangen zeker prooien ter grootte van een Aeshna. Maar een

Gespieste Paardenbijter (*Aeshna mixta*) Foto: Evert Ruiter